

SJÖAR I BORÅS

ÖRESJÖ

- **Största badplatsen:** Almenäs – Borås kanske populäraste badplats. Kafé, grill, fotbollsplan, beachvolleyboll, badbrygga, uteduschar och toaletter säger det mesta.

- **Medeltemp juni-augusti:**

18

- **Area:** 6,6 kvadratkilometer.
- **Strandlinje:** 17,5 kilometer.
- **Maxdjup:** 45 meter.
- **Ekologisk status:** Måttlig.
- **Fiske:** En av Sveriges bästa pimpel-sjöar. I Öresjö finns abborre, braxen, gädda, gärs, gös, lake, mört, sik, siklöja och ål.
- **Fiskekort:** Krävs, gäller även i Viskan upp till Örebro och i Stora och Lilla Tosserydssjön.

I Öresjö finns en ö. Öster om Almenäsudde och kanske 200 meter utanför Sjöbos nordligaste strand ligger den. Amerikaön. Här gjorde Svarta Örns-ordern en korsplantering 1929. Hit gjorde Borås Tidning en utflykt 1969. 2017 gjorde vi ett återbesök, eller vi försökte åtminstone.

Ove Särén har bott hela sitt liv nära Öresjö. Han känner sjön utan och innan och pekar ut såväl grund som bra ställen att fiska siklöja på. Båt åkte Ove innan han ens kunde gå och hans minns hur han som sexåring fick köra båten till släktkalasen på andra sidan sjön på sommaren.

Här landsteg de som Columbus

”Amerika är en tämligen fin badplats. Själva ön är dock inte stor.”

PHILIP JOSEFSON
i Borås Tidning den
13 augusti 1969

Ove Särén har bott nära Öresjö hela sitt liv. Han är uppvuxen i Ryda och familjen hade en sommarstuga på Lakhallsvägen. Det är i den gamla sommarstugan de bor i dag, Ove och hans fru. Vi ska prata om Ameri-

kaön så Ove föreslår att vi tar båten ut till den. Vädret är fantastiskt, så varför inte?

Ove åkte båt på Öresjö tidigare han ens kan minnas det. Men ett av de tidigaste minnena är när familjen åkte på kalas till släktingar

på andra sidan sjön på lördagar.

– Då åkte vi här fram och tillbaka och jag fick köra båten. Jag var inte gammal då, kanske sex år, säger han.

Vi åker först norrut en sväng, längs västra stranden. Pratar med en granne

som är nere vid sin brygga och har problem med båt-motorn.

Det märks att Ove känner sin Öresjö. På ett ställe är det tydligen bra att fiska siklöja. Och där pekar Ove ut ett grund som kallas för treklöver.

Längs östra stranden ligger husen tätt. Bryggor, kajaker och båtar avlöser varandra. Ove pekar ut var klubbhuset som brann ner i höstas låg.

Nu närmar vi oss Amerikaön. På håll ser det mest ut som en dunge mitt i sjön. En stor sten sticker upp ur vattnet ett par meter från ön.

På stenen satt det förr en kopparskylt med ett kors på. Ove minns den väl.

– Jag undrade vad det betydde. Jag har alltid trott att det var ett minnesmärke över någon som dött där eller så.

Därifrån spinner sig också Ove Säréns egen teori om varför Amerikaön heter som den heter. Om de förmodade avlidna var

Runt stora delar av Öresjö ser terrängen ut så här, det finns även en hel del granskog. Trots detta envisas människorna med att så gott det går bygga bryggor och hus samt branta trappor där emellan för att hålla sig nära Öresjö.

Ove Särén och hans fru har en fantastisk utsikt från sitt hus. Huset var från början föräldrarnas sommarstuga men nu bor Ove och hans fru här året runt.

Runt sjön finns en del sekelskifteshus kvar men många ser också ut att vara byggda efter millennieskiftet. Här är ett hus som bygger nytt, med gammal arkitektur. Pepparkakshuset är en klassisk syn längs Öresjö. Huset har sett likadant ut så länge Ove Särén kan minnas.

amerikaner så är ju namnet inte så märkligt.

Men Lennart Wasling, hobbyexpert på kulturhistoria i Borås, tror inte på den förklaringen. Skylten med korset sattes nämligen upp av Svarta Örnsorden 1929. Man ville, på samma sätt som de gamla korsfararna, plantera sina kors vid sina rastställen som symbol för sin verksamhet. Svarta Örnsorden har gjort drygt tjugo sådana korsplanteringar runt om i landet, varav tre i Boråstrakten.

– Alla ordenssällskap vill ju ha lite udda och hemliga traditioner, säger Lennart Wasling.

Är det något speciellt med Amerikaön?

– Det kan jag inte tänka

”Då åkte vi här fram och tillbaka och jag fick köra båten. Jag var inte gammal då, kanske sex år, säger han.”

OVE SÄRÉN

mig. Namnet som sådant är nog ett skojnamn, säger Lennart Wasling.

I Borås Tidning den 13

augusti 1969 finns en artikel om Amerikaön, skriven av Philip Josefson.

”Amerika är en tämligen fin badplats. Själva ön är dock inte stor.” Börjar den.

I dag, 48 år senare, är det knappt en ö längre. Snarare tre. Vi drar in båten mittemellan tre hopar av träd och buskar. Vi håller oss fortfarande flytande.

– Men det var en ö när jag var liten, säger Ove Särén.

Nu är det mest rötter, träd och fiskmåsar här. Gissningsvis beror Amerikaöns minskning på att Öresjö är Borås vattentäkt.

– Höjningarna och sänkningarna av vattennivån äter lite på det varje år, det lilla som är. Jag trodde

ändå att den skulle försvinna fortare, säger Ove.

Förut var det inte lika mycket träd på Amerikaön som i dag. Det finns en bild från Svarta Örnsordens korsplantering 1929 och den visar ett 40-tal män i rock och hatt ute på ön. Hur alla de fick plats här ute på Amerikaön är i dagsläget inte mindre än ett under.

I den gamla BT-artikeln står det om upptrampat gräs och spår av eldar på ön. Ove Särén åkte också ut hit i sin ungdom.

– Vi paddlade kanot ut och hade fiskedrag efter.

Reporter Philip Josefson berättar i sin artikel om några ungdomar som på 1860-talet gjorde även-

tyr ut på Öresjö från Almenäsudden.

”Så hände det sig att de en dag hamnade på en ö som såg en smula mer äventyrlig ut än doktors. När de gick i land kände de sig som Columbus och sedan var det inte svårt att ge ön ett namn. Amerika skulle den naturligtvis heta o Amerika heter den än i dag.”

Både Lennart Wasling och Ove Särén tycker att Philip Josefsons förklaring till öns namn låter rimlig. Philip har fått uppgiften från Ada Damms bok, säger Lennart. Hon i sin tur av gammalt folk som hon intervjuade i slutet av 1800-talet.

Vi tar oss ut med båten från det som en gång var

Amerikaön och fortsätter vår båttur medurs. Förbi Almenäsudden och badplatsen, hem till Ove Säréns brygga igen. Upp för trapporna till föräldrarnas sommarställe, hans hem.

Det har varit en trevlig tur och Ove konstaterar att det här gör han för sällan. – Det är alltid lite för lite. Men det skulle vara konstigt att inte ha en båt, även om man inte kommer ut så ofta.

TEXT
IDA ÖSTERBERG
ida.osterberg
@bt.se

FOTO
LARS-ÅKE GREEN
lars-ake.green
@bt.se
033-700 07 29